

Zahvala in prošnja družbe sv. Mohorja.

Naši slovenski listi so zlasti v zadnjih dveh mesecih toliko govorili o družbi sv. Mohorja, popisujejo njeno stanje v primeri proti prebivalstvu v posameznih župnikovinah, presojajo njene knjige in spise ali drugače jo omenjajo v raznih dopisih, da jim mora odbor iz srca hvaležen biti za to ter jim tem potom izreka svojo najtoplejšo zahvalo za njihove času in stvari primerne objave. Menimo, da so s tem jako koristili družbi, ker so neprenehoma na njo obračali pozornost svojih bralcev ravno o najvažnejšem času, ko se večinoma vrši nabira za tekoče družbino leto; tako so se Slovenci sproti spominjali in opominjali, da je prišel čas, ko naj spet pristopijo ali vabijo k pristopu v družbo sv. Mohorja. To nam daje upanje, da tudi letos ne zaostanemo za preteklim letom, akoravno se Slovenci v obče niso imeli pohvaliti z dobro in obilno letino; nadomeščala jo bo gorečnost in izkušena požrtvovalnost naših čč. gg. poverjenikov, katere spet lepo prosimo, da ostanejo družbi naklonjeni, kakor dozda, da skupno kolikor moč častno izvršimo imenitno svojo nalogo.

Pred svetom smo res, da lahko zadovoljni, ako se družbenikov število v prihodnje ohrani tudi le na sedanji svoji višočini, saj se mu čudijo povsod, ali če pomislimo, da je tu pa tam družba vendar še prepričlo zastopana, da se nahajajo deloma še cele pokrajine, kjer družbine knjige niso dosti znane ali še skoro nepoznane, vsiljuje se nam v rodoljubno srce goreča želja, naj bi se iz takih krajev, zlasti ob naših narodnih mejah, pridobilo in oglašilo kar največ novih udov, to tembolj, ker so tódi naši ljudje v duševnem oziru dostikrat kaj malomarni in zanemarjeni in zatorej vsodbuje in pouka silno potrebni. Ako pa pogledamo na knjige, ki se pripravljajo bodočim našim družbenikom, privoščili bi najrajši kar vsaki hiši vsaj po jeden komad vseh šesterih Mohorjevih bukev. Po »Domačem zdravniku« naj seže vsaka slovenska obitelj, da si iz njega prisvoji modre nauke slavnega zdravnika župnika Kneippa ter jih uvede v življenje pri sebi in drugih, zlasti pri mladini, ki se še brez težave poprime vsega, kar se ji priporoča in čemur se privaja; življenje, uravnano po teh naukih, nam je jedino poročstvo, da se ohrani naš narod čil in zdrav in ga ne potare grozeča potratnost in pogubna mehkužnost. Naj bi tudi vsakemu Slovincu prišla v roke lepa knjiga: »Jeruzalemski romar«, ki obeta biti prezanimiva in jako vabljiva po vsebini in obliki; nad 50 deloma izvirnih slik jo bode krasilo; vemo, da jo bode, ko izide, vsakdo hotel imeti. Kateri kristijan bi pač ne želel več kaj izvedeti o svetih krajih, kjer se je vršilo naše odrešenje in toliko drugih dogodeb svetega pisma!

Sicer pa upamo ustreči tudi z vsemi drugimi knjigami, izmed katerih so »Šmarnice« že popolnoma dogotovljene, »Naših škodljivih rastlin« I. snopič dotiskan, »Slov. Večernice« stavljene; ravnokar se pa stavita: »Domači zdravnik« in »Jeruzalemski romar«. Zaupljivo torej zopet polagamo prihodnost naše družbe na srce in v roke našim rodoljubnim duhovnikom, vrlim gg. poverjenikom, vnetim narodnjakom in vsem milim slovenskim rojakom ter vse prosimo blage pripomoči.

Končno opozarjamo še posebno vse naše čč. gg. poverjenike, da naj se nabira družnikov sklene z zadnjim dnevom meseca februarja in naj se vpisovalne pole z denarjem vred pošiljajo pod napisom: »Družba sv. Mohorja v Celovcu« franko vsaj do 5. marca t. l. družbinemu blagajniku. Na spremembo stanovišča društvenikov med letom se družba pri tolikem številu ne more ozirati; vsak ud dobi torej knjige tam, kjer se je dal vpisati. Božja pomoč in božji blagoslov z nami!

Odbor družbe sv. Mohorja.

Cerkvene zadeve.

Janez Kramberger, župnik Vurberški.

V. Cerkev. — Največ in najbolj stanovitno so pa skrbeli rajni gospod za lepoto hiše božje. Kdor obišče prijazno cerkvico Matere božje na strmem Vurbergu, zavzame se kar veselja, ko v prelepo svetišče nebeske Kraljice vstopi. Oltarji so vsi lepo ponovljeni, okna in vrata, sprednje klopi, bandera, svetilniki, vse, vse je novo! Nekoliko so že pobožni spredniki našega častitega gospoda storili, prav dosti so pa v teku ednajstih let oni s pomočjo svojih darežljivih župljanov pripravili. Po vsakej božji službi je moral cerkvenik hišo božjo hitro vso osnažiti, da ni bilo po njej prahu, še manje smeti ali blata najti. Pred velikim altarjem so pogrnili tla s pisano preprogo, o večih praznikih so pa po zgledu svojega nekdanjega župnika Šrola prednje stole z belim platnom preoblekli in ves oltar v cvetlice zagrnili. Pri sv. maši so opravljali službo angeljsko s toliko gorečnostjo in pa s tako zbranim duhom, da so s svojim lepim zgledom marsikateremu bolj globoko v srce segli, kakor z besedo svojo.

Rajni gospod so imeli navado, da so pri vsakem svojem delu Boga pred očmi imeli. Kedar so se zjutra vzbudili, hitro so v duhu poklekili pred oltar in globoko priklonjeni so molili Jezusa v presv. Rešnjem Telesu. Potem so ustali, poklekili pri postelji in molili »Češčno Marijo« in priporočili svojo čistost v Marijino varstvo z besedami: »O Marija, Tebi darujem svoje oči; varuj me, da ne bom nikdar kaj nespodobnega pogledal. Marija, Tebi darujem svoj posluš in Ti obljubim, da hudobnim govorom svojih ušes ne bodem nastavljal. Tebi darujem svoje roke in noge, da ostanem čist in neomadežan na duši in telesu«. Ko so se oblekli, pričeli so duhovno premišljevanje s pomočjo pobožnih navodov Ludovika de Ponte, Chaignona ali Segnerija. Po premišljevanju so šli v spovednico in potem so opravili nekrvavo daritev. Rajni gospod so bili ud »junaške bratovščine v pomoč vernim dušam v vicah« in so darovali vsa svoja spokorna dobra dela v pomoč vernim dušam v vicah, in so se radi njihovim priprošnjam priporočali, vedoč, da ne bodo njih rešene duše pozabile pred Bogom. Bili so tudi ud tretjega reda sv. Frančiška, in so tudi svojim vernim ovčicam priporočali vstopiti v pobožno bratovščino, ki nam le malo dolžnosti nalaga, in veliko milostij božjih deli. Sveti rožni venec so vsak dan molili, in Marijo mater božjo so v svojih pridigah, pogovorih in pisnih vedno radi v misel jemali. Kako da so presv. zakrament sv. Rešnjega Telesa pobožno častili, razvidno je tudi iz tega, da so hostije za sv. mašo in za sv. obhajilo vseskozi sami pekli. To delo jim je bilo tako sveto in častljivo, da so mašni talar oblekli vsikdar, kedar so šli v kuhinjo hostij peč. Sestra Terezija je morala na ognjišču zakuriti, potem pa iz kuhinje oditi, in tako so med molitvami pripravljali častiljivi kruh, ki se bo pri presv. daritvi spremenil v »Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta«.

Gospodarske stvari.

Nekaj o gnojenji in gnojilih.

(Dalle.)

Kolikor plitveje gredó korenine naših kulturnih rastlin, toliko manj zemlje izkoristijo, toliko hitreje jo izsesajo. Ako imamo n. pr. 1 ha. zemljišča obsejanega s pšenico, čije korenine gredó n. pr. po 10 cm. globoko

toraj rabijo samo $10.000 \times 0,10 \text{ m} = 100 \text{ m}^3$ zemlje med tem, ko stoji na 1 ha. detelje, čije korenine gredo n. pr. 1 m. globoko in ima toraj celih 10.000 m^3 na istem prostoru na razpolaganje. Desetkrat večja skleda ima pa tudi mnogo več hrane, katera toraj mnogo dalje traja. Radi tega je pa tudi globoko oranje, umno kolobarjenje brez ozira na druge vzroke kaj koristna stvar, ker se zemlja bolje izkoristi. Toda tudi največja skleda mora enkrat prazna postati, ako je primerno ne dopoljujamo. Tako je tudi pri drevju in trtah. One imajo na tistem prostoru, kjer imajo žita samo po 100 m^3 , na razpolaganje po 10.000 do 50.000 in še več m^3 . Toda tudi oni s časom to ogromno skledo spraznijo. Ako prodajamo suho ali svežo sadje ali grozdje, gubi naše zemljišče več redilnih snovi, ako prodajamo samo vino, potem vze manj, med tem, ako prodajamo samo žganje, tako rekoč vse snovi na našem posestvu ostanejo. V zadnjem slučaju našega zemljišča prav ničesar ne oropamo, ker mu vzamemo samo organsko snov in sicer alkohol, kateri po verveži nastane iz sladkorja, katerega zopet narava iz ogljenčeve kiseline in vode napravlja, čemur nam pa do dandanes še ni treba gnojiti. Ako bi toraj vse ostale snovi zemlji povrnili, zdržali bi jo v ravnotežji.

Trte, kakor tudi sadno drevje, potrebujejo za svoje dele svoj les, listje, sad, seme itd. obilo neorganičnih snovij iz zemlje in sicer posebno dušca, kalija in fosforove kiseline. Ako hočemo, da nam bodo dobro rodile moramo jih s temi in sicer v pravem razmerju dobro hraniti. Kakor krava pri gobcu molze, tako bi imeli tudi reči, da trta pri korenincah rodi. Izdihovanje čez slabe dohodke od vinogradov ni nič drugega, kakor nesvestna lastna obtožba, češ: jaz pustim svoje trte stradati. Nič za zlo, saj gnojimo, saj jim dajemo komposta ali plastje, vejnik ali cestnega blata itd. pa vse nič ne hasni! Skušnja nas uči, da moramo, ako hočemo povoljen vseh imeti, na vsak hektar vsako leto po 20 voz živinskega gnoja potrošiti. Ako hočemo pa še bolji vseh, moramo mu pa še fosforove kiseline, bodi-si v katerem koli umetnem gnoju primestati. Potem bomo čudo gledali. Ni namreč dovolje, da trtam samo toliko damo, kolikor neobhodno potrebujejo za svojo rast, temveč dajmo jim več, da bodo tudi roditi zamogle, saj to je njih pravi namen! Privedimo snovi, katere nam manj vredne prenapravijo v dragoceneje; postopajmo, kakor umni fabrikant. Pri živini razločujemo tudi prereditelno in pridelovalno hrano. Prva nam živinče samo pri življenju ohrani, druga pa, katere mora biti še enkrat toliko, nam še le daje mleko, delavno moč itd. Primerno tako je tudi pri rastlinah. Pri sadju in trtah treba paziti posebno tudi na razvijanje semena. Od nas tako imenovani plod je samo naravno delo semena in kolikor več tega pridelamo, toliko več bomo pridelali tudi ploda. Če torej prav gnojimo, bode plod obilnejši, lepši, ob enem pa tudi bolji, kajti pri obilni hrani zamore seme plod lažje zoriti.

Za vse svoje organe potrebuje trta obilo dušca. Še več pa potrebuje kalija, — posebno na razvijanje semena, toraj ploda, vpliva pa fosforova kiselina. Ako bi toraj samo s prvima dvema obilo gnojili, pospešujemo ji samo rast, katera postane odveč hobotna in bi nam nič ne koristilo. Če pa tudi fosforove kiseline v pravi meri primestamo, potem bomo imeli pa dovolje vzroka se veseliti.

Kakor smo gori rekli, potrebujemo na hektar vinograda vsako leto 20 voz živinskega gnoja, kateremu pa še po dva metrična stota koščene moke ali fosfata ali kaj drugega primestamo. S tem pa ne gnojimo vsako leto celih m^2 , ampak vsako leto po kacijh 2000 tako, da pridemo v petem letu zopet nazaj, kjer smo počeli. Koliko pa damo trtam s tem gnojem? Računimo in primerjajmo to gnojenje s tem, kakor navadno gnojimo.

Sejmovi. Dne 29. februarija v Šoštanj in na Vidmu. Dne 1. marcija na Planini, v Marenbergu, v Radgoni in v Cirkovicah. Dne 2. marcija v Lučanah in na Ptuj. Dne 3. marcija v Račah, v Loki in v Oplotnici. Dne 5. marcija v Vuzenici.

Dopisi.

Iz Ribnice na Pohorju. (Volitve: svoji k svojim!) Dobro še se spominjamo, kako smo se pred tremi leti vojskovali pri občinskih volitvah. Takrat smo komaj tri narodne može v odbor spravili, ker so še imele liberalne kosti precej mozga v sebi in nemškutarji so velik zvonec na vratu nosili po naši lepi slovenski Ribnici. Ali časi se spreminjajo, in mi v njih, posebno smo se predramili v tem času, ko smo osnovali »bralno društvo«. Prišla je lani ob volitvah za državni zbor holezen čez naše nemškutarje, začel se je mozeg v njihovih kosteh tako sušiti, da jih noge niso mogle nositi na volišče, tako so bili oslabei. Letos so bili začeli že nekoliko okrevati, vendar njihovo število se je zelo skrčilo, česar smo se lahko prepričali pri občinskih volitvah, dne 28. januarja. O določenem času so se zbrali skoro vsi naši vrli krščanski kmetje in rokodelci, ter vsi brez straha, navdušeno volili narodne odbornike. Smešno pa je bilo gledati majhen kupček nasprotnih glav, ki so, čeravno pri gorki peči v županovi sobi, vsi zmrznjeni sedeli, ter plaho čakali na konec volitve. Voljenih je bilo pet naših, pa štirje nasprotniki, to pa za to, ker so v I. volilnem razredu skoraj sami nemškutarji volili, samo trije so naši. Bilo bi lahko šest naših voljenih, pa se je eden naših volilcev zavoljo starosti in slabega spomina zmotil, da je volil enega nasprotnika, ki pa ravno ni eden najhujših. Hvala Bogu, večina je le naša. Kdo bode pa župan, to še ni določeno. Upamo, da bo pri prihodnji volitvi še boljše, in da bo nemškutarskemu gospodstvu tukaj za vselej odzvonilo. Pri vsaki volitvi pa našega gostilničarja J. P. posebna bolezen popade, ki se ji pravi »besnost«. Še nismo pozabili, kako je divjal pred tremi leti pri občinskih volitvah in psoval čez naše dušne pastirje.

(Konec prih.)

Iz Slatine. (Naš župan) je, kakor se kaže, sila nagle krvi in lahko si mislite, g. urednik, da ste mu jo spravili v nered s člankom v zadnjem listu Vašem. Možič je kar zapregel konjička, ko je članek dobil v roke ter je tekel v Celje, k dr. Hoislu. Najbrž Vam bode s pomočjo kacega advokata skoval kak popravek. No, le vsprejmite ga, saj mu moremo potem še novih povedati, pa tacih, da mu tudi odvetnik ne bode mogel pomagati. Prosim Vas pa, g. urednik, da vsprejmete njegov »popravek« prav, kakor Vam ga pošlje, odgovorimo mu že potlej mi, naši bralci »Slov. Gosp.« pa vedo že sami, kaj da pomeni popravek, ki se sklicuje na § 19. tisk. post. in o popravku našega gospoda župana velja še to posebej, saj se poznamo, mi in gospod župan poznamo se dobro. — Občinska volitev, razpisana za 23. dan meseca februarija, se je ovrгла vsled odloka c. kr. okr. glavarstva (št. 3499) radi pomankljivo sestavljenega zapisnika volilcev.

Od sv. Janža na Dravskem polju. (Požarna bramba.) Meseca prosinca imeli smo redno novo volitev stotnika in odbora. Tedanji g. stotnik je zaradi boleznj odstopil in novo izvoljeni odbor imenoval ga je častnim stotnikom. Na njega mesto bil je izvoljen vrli narodnjak in veleposestnik g. Davorin Fric, namestnik mu je France Rešek, tudi korenjak, perovodja je gosp.